

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานการบริหารแบบมุ่งผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับ พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช วิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช ในหอผู้ป่วย ดังต่อไปนี้ คือ หอผู้ป่วยในหอผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และห้องผ่าตัด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1.1 พยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย มีจำนวน 31 คน

1.1.2 พยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งพยาบาลประจำการ ณ หอผู้ป่วยนั้น ๆ อย่างน้อย 1 ปี จำนวน 574 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มประชากรหัวหน้าหอผู้ป่วยมีจำนวนเพียง 31 คน ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลในหัวหน้าหอผู้ป่วยทุกคน

สำหรับกลุ่มพยาบาลประจำการผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane 1973 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตนรากร 2542: 195) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สูตรที่ใช้ คือ

$$n = N / (1 + Ne^2)$$

โดยที่ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างเท่าที่จะยอมรับได้)

แทนค่าสูตร $N = 574$ คน

$$e = .05$$

จากสูตร หา $n = 574 / [1 + (574 \times .05^2)] = 236$ คน

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลประจำการ จำนวน 236 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการทำได้โดยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบไม่แทนที่จำนวน 236 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำตอบเป็นการเติมข้อความในช่องว่าง และเลือกตอบจากข้อความที่กำหนด จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา แผนก/สาขาที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงานและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยปัจจุบัน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานต่างๆ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานการบริหารแบบมุ่งผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการดำเนินงานการบริหารแบบมุ่งผลงาน 6 ขั้นตอน ของ อาร์ทเลย์ เอลลิสัน และเคนเนดี (Artley Ellison and Kennedy 2001) ประกอบด้วยการบริหารงานใน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน 2) การกำหนดวิธีการวัดผลการปฏิบัติงาน 3) การสร้างพันธะผูกพันต่อผลการปฏิบัติงาน 4) การรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) การรายงานผลการปฏิบัติงาน และ 6) การนำข้อมูลผลการปฏิบัติงานมาใช้ในการพัฒนางาน แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในเบื้องต้นประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 56 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 = เป็นจริงมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการดำเนินงานในหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยมากที่สุด

4 = เป็นจริงมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการดำเนินงานในหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยมาก

3 = เป็นจริงปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการดำเนินงานในหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยปานกลาง

2 = เป็นจริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการดำเนินงานในหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยน้อย

1 = ไม่เป็นจริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับการดำเนินงานในหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยเลย

การแปลความหมายของคะแนน ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งระดับการดำเนินงาน เป็น 3 ระดับคือ ต่ำ ปานกลาง สูง โดยใช้ค่าพิสัย หารด้วย 3 (เพชรร้อย สึงห์ช่างชัย ศิริพร ชัมภลิจิต และทัศนีย์ นะแส 2539) และแปลผลตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 - 2.39 หมายถึง การดำเนินงานในการบริหารแบบมุ่งผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 2.40 - 3.69 หมายถึง การดำเนินงานในการบริหารแบบมุ่งผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 3.70 - 5.00 หมายถึง การดำเนินงานในการบริหารแบบมุ่งผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง

ข้อคำถามจำนวน 46 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	การกำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน 7 ข้อ
ขั้นตอนที่ 2	การกำหนดวิธีการวัดผลการปฏิบัติงาน	จำนวน 9 ข้อ
ขั้นตอนที่ 3	การสร้างพันธมิตรผูกพันต่อผลการปฏิบัติงาน	จำนวน 7 ข้อ
ขั้นตอนที่ 4	การรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน	จำนวน 7 ข้อ
ขั้นตอนที่ 5	การรายงานผลการปฏิบัติงาน	จำนวน 7 ข้อ
ขั้นตอนที่ 6	การนำข้อมูลผลการปฏิบัติงานมาใช้ในการพัฒนางาน	จำนวน 9 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่านประกอบด้วย หัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ 1 ท่าน หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 1 ท่าน นักวิชาการสำนักการพยาบาล 1 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพยาบาลจำนวน 4 ท่าน โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงตามเนื้อหาดังนี้

3.1.1 คำนวณดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI)

ผู้วิจัยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความหมายของมโนคติที่ต้องการวัด โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนความสอดคล้อง ของข้อคำถามรายข้อดังนี้

- 4 ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับความหมายของมโนคติที่ต้องการวัดมากที่สุด
- 3 ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับความหมายของมโนคติที่ต้องการวัดมาก
- 2 ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับความหมายของมโนคติที่ต้องการวัดน้อย
- 1 ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับความหมายของมโนคติที่ต้องการเลย

ผู้วิจัยนำค่าความสอดคล้องจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า CVI สูงกว่า 0.8 โดยใช้สูตร (Waltz, Strickerland and Lenz, 1991:173)

$$CVI = \frac{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ความคิดเห็นในระดับ 3 และ 4}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}}$$

3.1.2 ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าคะแนน CVI น้อยกว่า 0.8 โดยนำมาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนและความครอบคลุมของเนื้อหา รวมทั้งความถูกต้องของภาษาอีกครั้ง หลังการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว คงเหลือข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 46 ข้อ นำข้อคำถามที่ได้ทั้งหมดมาคำนวณ CVI ของแบบสอบถามทั้งฉบับอีกครั้งโดยใช้สูตร (Polit and Hungler 1999: 419)

$$CVI = \frac{\text{จำนวนคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้ความคิดเห็นในระดับ 3 และ 4}}{\text{จำนวนคำถามทั้งหมด}}$$

ทั้งนี้โดยใช้เกณฑ์ค่า CVI มากกว่า 0.8 (Polit and Hungler 1999: 419) ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

3.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมากที่สุดจำนวน 40 คน ได้แก่ หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี จำนวน กลุ่มละ 20 คน คำนวณหาความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลฟ้าของครอนบาค (Cronbach 's alpha coefficient) (Burns and Glove 2001) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามด้วยตัวเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาต ซึ่งแจ้งรายละเอียดและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ขั้นดำเนินการ

4.2.1 ผู้วิจัยติดต่อกลุ่มการพยาบาล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหนังสือที่ได้ส่งมา พร้อมทั้งขอข้อมูลจำนวนพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดที่ปฏิบัติงาน และจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการโดยวิธีจับฉลากชื่อแบบไม่แทนที่ตามรายชื่อในแต่ละหอผู้ป่วยเท่ากับจำนวนที่คำนวณตามสัดส่วนไว้

4.2.2 ผู้วิจัยชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามผ่านหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งส่วนที่เป็นของหัวหน้าหอผู้ป่วย และส่วนของพยาบาลประจำการ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ชุด โดยในส่วน of พยาบาลประจำการ เมื่อตอบแล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามลบชื่อออกและใส่ซองปิดผนึกอย่างมิดชิด รวมทั้งกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

4.2.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามจากหัวหน้าหอผู้ป่วยด้วยตนเอง ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 3-14 กันยายน 2551 โดยแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 267 ฉบับ นั้น ได้รับคืนครบทั้งหมด

4.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

5. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งโครงการวิจัยและแบบสอบถามให้กับคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชตรวจสอบ หลังได้รับการอนุมัติแล้วจึงนำมาเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการสอบถามถึงการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารแบบมุ่งผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้วิจัยตระหนักว่า การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดการป้องกันด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 การป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยยึดหลักดังนี้

5.1.1 ทุกคนสมัครใจตอบแบบสอบถามด้วยความอิสระ โดยไม่มีการบังคับ

5.1.2 ได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยอย่างครบถ้วน

5.1.3 ทุกคนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

5.1.4 ทุกคนมีสิทธิที่จะตอบปฏิเสธและสามารถยกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้ทันที โดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือคำอธิบายใดๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

5.2 การรักษาความลับของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.2.1 ในการตอบแบบสอบถามไม่มีการระบุ ชื่อ นามสกุลและจะปกปิดแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างเคร่งครัด

5.2.2 นำเสนอผลการวิจัยโดยภาพรวม โดยไม่มีความคิดเห็นรายบุคคล

5.2.3 แบบสอบถามได้รับการเก็บรวบรวมเป็นความลับ เมื่อสิ้นสุดการวิจัยจะทำการทำลายทั้งหมด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ทางสถิติ โดยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปตามลำดับ ดังนี้

6.1 แจกแจงความถี่ คำนวณร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

6.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการดำเนินงานการบริหารแบบผลงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ

6.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการดำเนินงานการบริหารแบบมุ่งผลงาน ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับการรับรู้ของพยาบาลประจำการในโดยรวมรายชั้นตอน และรายข้อ โดยใช้สถิติ Independent T-test ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95